

Ata kesbi dowam edýär

Category: Goşgular, Kitapcy, Pedagogika we edep-terbiýe, Türkmen dili

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Ata kesbi dowam edýär **ATA KESBI DOWAM EDÝÄR**

Ýagşyny ýatlamak aýatdakylara parz hasaplanýar. Esen Annagylyjow kyrkynjy ýyllaryň ikinji ýarymynda tanyşmak miýesser etdi. Esen pakyr Oboýda mugallymdy, men Isgendere, Krasnowodskiniň 6-njy pedagogik uçilişesinde gaýybana okaýarkak halys ysnyşdyk. Höwrükdik. Ikimiz egindeşdik. Aradan gyl geçmeýänlerdendik. O neressäniň polady ýumşakdy. Kalby arassa, çaga göwünlidi. Dargursaklykdan, öwünjeňlikden, gaharjaňlykdan nam-nyşan ýokdy. Howaýy gürlemezdi. Ol manyly ömrüni mugallymçylyk kärine bagyş etdi. O döwürde (urşuň soňky ýyllarynda) mugallym kadrlary ýiti yetmezçilik edýärdi. Peduçilişede okaýanlara, gutaranlara dürli ugurlardan sapaklar berilse-de, olar özlerine ynanylan işiň hötdesinden gelerdiler. Sebäbi işlerine höweslidiler. Mugallymçylyk iň hormatly kär hasaplanardy. Ýaşlaryň, mugallym bolup bilseler, armany ýokdy. Şeýle mugallymlaryň biri-de Esen pahyrdy. Gaýybanaçylar tomus aýlary 45 gün okardylar. Şonda ol özüniň taryh, geografiýa, surat-çyzuw, zähmet okuwyndan sapak berýändiginden, iş tejribesinden gürrüň bererdi. Özüniň senetçiligi barada kalam agyz söz aýtmazdy. Bile işleýän mugallymlar: «Esen hanyň ýasamaýan zady bolmaz. Agaçdyr demirden näme ýasa diýseň, kemini goýman ýasar: şka, stol, turba, peç ýasamaga, telpek, gulakjyn, içmek tikmeklige ussatdyr. Aýak maşyny bilen çagalardyr ululara her dürli egin-eşik tikmegi-de oňarýar» diýerdiler. Hünärli adamy hemme kişi gowy görýär. Men Eseniň dutar çaly, aýdyma hiňlenişine guwanardym. Edebiýaty, taryhy köp okaýandygyny berýän gürrüňlerinden aňmak kyn däldi. Onuň ikidünýälik ýoldaşy Ogulgül pahyr yzynda goşa çagany galdyryp, ýalançy dünýeden ötüpdi. Çagalaryň atalyk-enelik borjy Eseniň gerdene düşüpdi. Şol wagt uly ogly, atasynyň ady Annagylyç 6 ýaşynda,

kiçi ogly Balkan 9 aýlyk çaga eken. Balkany el süýdi bilen ekläpdir. Arlygyny artyp, kirligini ýuwupdyr. Telim ýyllap gijesine ukusyny kesipdir. Şonda-da pelegiň başyna salan oýnundan nalamandyr. Mugallymçylygyny dowam etdiripdir. El hünärini artdyrypdyr. Il-günüň gerek zatlaryny ýasap beripdir. Onuň hünärmentçilikde artdyran zady, özüniň ogullaryna senetçiligini öwredenligi, öçmez yz galdyryp gidenligidir.

Şeýle adamyň zyzndan galan uly ogly Annagylyjyň metbugatda yzygiderli çap edilýän taryhy, edebi we publisistik makalalary, goşgulary bilen tanyşdym. «Saglyk» žurnalynda «Ibn Sinanyň melhemlerinden» ady bilen berlen terjimesinden hem habarlydym. Ýöne özüni görmändim. Eсениň köp taraply zehimli ogluna gaýybana guwanardym. Tanyş bolmagu arzuw ederdim. Nesibeli gün duşuşdyk, tanyşdyk. Tanyşlyk «Balkanbebitgazsenagat» konserniniň ylmy-tehniki propoganda öýüniň medeniýet we halk döredijiligi merkeziniň ýanynda döredilen «Edebi-taryhy» döredijilik birleşigi ýaş ýazyjylaryň seminaryny geçirende boldy. Ol «Lukman hekimiň melhemleri», «Söýgi gülküsi», «Söýgi we buýsanç», «Tanyş boluň, Gülaýym!» diýen ýyggyndylaryň awtory.

Eсениň ogullary bilen içgin tanyşmak üçin ýol ugruna Annagylyjyň öýüne bardym. Güler ýüz bilen kabul etdi. Annagylyjyň mugallymçylyk iş usulynyň Balkan welaýaty boýunça öwrenilýändigini, döredijiligi barada gazet-žurnallarda az ýazylmady. Şeýle bolansoň onun atasynyň ussaçylyk, senetçilik kesbini ösdürişi barasynda, ezber haşamçylygy, fotografiýadan baş çykaryşy, dutar, gyjak ýasaýşy, olary ökde çalyb bilşi, oba bagşysydygy barada okyjylary tanyşdyrmak üçin şu makalanyň başyny çatmaly boldy. Öý muzeýine girdik. Onuň ýasan zatlaryndan, çeken suratlaryndan jaýyň içi hyryn-dykyn. Ilki haýsyndan başlaýagymy bilmän, haýran galyp, seredip durdum. Ilki agaç ussaçylygy barada ýazmagy niýet edindim. Iki sany şkaף, iki sany birnäçe sürgüçli stol, dutar, gyjak, penjire, gapy, ik, ykmaç ýaly zatlary görmäge göz gerekdi. Faneri bölekläp kesip, ýüzüne lak çalyb öz suratyny çekipdir. Geljekki nesillere ömürlük ýadygärlik boljak diýip oýlandym. Lukman hekimiň, türkmeniň görnükli ýazyjydyr şahyrlarynyň

şekilini çekipdir. Ýöne berekellasyňy ýetirip oturmaly. Türkmen dili we edebiýaty sapagyna degişli okuw görkezme esbasy-albomy haýran galdyrýar. Galyňlygy ýassyk ýaly.

«Ussaly oba abat» diýlişi ýaly, uzak ýyllaryň dowamynda Oboýda, Däneatada ýaşayanlara peç, turba, tirsek, penjire, gapy, ik, ykmaç ýalu zatlary ýasap berip, mätäçlik çekdirmändir. Oboýdaky ýaşayyş jaýlarynyň köpüsiniň örüm işleri elinden geçipdir. Jaýlaryň burçlary oklaw ýaly. Hususy bähbidinden il-günüň bähbidini birnäçe esse ýokary tutupdyr. Şonuň üçin ilat arasynda: «Dünýe dursun – Esen han dursun» diýýänler azlyk edenok.

Galaýydan türkmen öýüniň kiçijik şekilini ýasap başlapdyr. Durlugyny tutup, üzügini atypdyr. Diňe tüýnügini ýasap, serpigini serpmek, gamşyny aýlamak galyptdyr. Alýuminden galam, susak ýaly zatlary-da ýasapdyr.

Annagylyç özüniň el hünärini iki ýaşly oguljygyna öwredip başlapdyr. «Adam gezmez, at gezerleri». Esen neressäniň ady il gezyär. Tüweleme, onuň ady on iki ýaşapdyr. Ýaradan onuň ýaşyny uzak edewersin! Çaganyň ýasan zatlaryny göreniňde göwnüň göterilýär. Olar aýratynja goýlupdyr. Ik, ykmaç, demir galam, demir susak, gapy, penjire, şkaş üçin ýasan petlesini synladygyňça synlasyň gelýär. Ata kesbiniň dowam etjegine ynanyarsyň.

Tatar ÜÝŞMEKOW. Pedagogika we edep-terbiýe